

تجارب زیسته دانشجویان از پیامدهای قرنطینه خانگی در همه‌گیری کووید-۱۹

مقدمه: روایت بیماری انسان، روایت هراسها، تنهاییها و تهدیدیهایی است که بسان طاعون بر زندگی آوار می‌شوند و انسان هراسان را به کنج انزوا و فاصله‌گیری از جامعه و تن‌دادن به قرنطینه سوق می‌دهند. یکی از بیماریهای نوپدید عصر حاضر ویروسی از خانواده کروناویروسها به نام کووید-۱۹ است. گسترش بسیار سریع این بیماری از مهم‌ترین ویژگی این ویروس بوده و تعداد زیادی از کشورهای دنیا را با چالشهای بزرگ روان‌شناختی، اقتصادی، مذهبی و سیاسی مواجه کرده است.

روش: پژوهش حاضر با هدف شناسایی پیامدهای قرنطینه خانگی در همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شد. مشارکت‌کنندگان تحقیق دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی تهران بودند. این پژوهش با رویکرد کیفی و روش تحلیل روایت انجام گرفت. اطلاعات پژوهش از طریق مصاحبه‌های روایتی نیمه‌ساختاریافته در فضای مجازی با ۲۴ نفر از دانشجویان که تجربه حداقل ۱۰ روز قرنطینه در خانه را داشتند و از اطلاعات کافی درباره موضوع پژوهش برخوردار بودند، جمع‌آوری شد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری هدفمند بود. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون براون و کلارک (۲۰۰۶) استفاده شد.

یافته‌ها: چهار مضمون اصلی ترس از بیماری، محرومیت و ملال، تردیدهای فکری و عملی و دغدغه‌های تحصیلی و شغلی از پیامدهای قرنطینه خانگی بودند.

بحث: گرچه قرنطینه خانگی یکی از روشهای کنترلی و پیشگیرانه از گسترش بیماریهای عفونی در کنار سایر روشها است؛ اما همواره از مهم‌ترین چالشهای پیش روی افراد در زمان شیوع این نوع بیماری و از جمله دلایل نگرانیها و مشکلات افراد در قرنطینه خانگی است.

۱. وحید مصطفی پور

دانشجوی دکترای روان‌شناسی بالینی، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. منصوره نیکوگفتار

دکتر روانشناسی اجتماعی، دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

<m.nikoogofar@pnu.ac.ir>

۳. جواد چنگی آشتیانی

کارشناس ارشد مشاوره توانبخشی، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

واژه‌های کلیدی:

تحلیل روایت، قرنطینه خانگی، همه‌گیری، کووید-۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۳۱

The College Students Lived Experience of the Consequences of Quarantine during Covid-19 Pandemic: A Qualitative Study

▶ **1- Vahid Mostafapour**
Ph.D. student in clinical psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Allameh Tabataba'i, Tehran, Iran.

▶ **2- Mansooreh Nikoogoftar**
Ph.D. in social psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Payam-e- Noor University, Tehran, Iran, (Corresponding Author)
<m.nikoogoftar@pnu.ac.ir>

▶ **3- Javad Changi Ashtiyani**
M.A. in Rehabilitation Consulting, Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University, Iran

KeyWords:

Narrative analysis, Quarantine, Pandemic, Covid-19

Received: 2021/01/16

Accepted: 2021/07/22

Introduction: The narrative of human disease is a story of fears and loneliness and threats that are destroyed like a plague on their lives and the frightened human being to the corner of isolation. One of the emerging diseases of the present age is a virus from the coronavirus family called Covid-19. The rapid spread of the disease is one of the most important features of the virus, and many countries around the world face major psychological, economic, religious, and political challenges.

Method: The aim of this study was to identify the effects of quarantine during Covid-19 pandemic. The statistical population of the present study included Master's degree students of Allameh Tabataba'i University in Tehran. This study was conducted with a qualitative approach and narrative analysis method. The data was collected through semi-structured narrative interviews in virtual space with 24 graduate students of Allameh Tabataba'i University in Tehran who had at least 10 days of quarantine experience and had sufficient information about the study topic. The sampling method in this study was targeted theoretical sampling. Brown and Clark's thematic analysis method (2006) was used to analyze the data.

Findings: The four main themes of fear of illness, deprivation and boredom, intellectual and practical doubts and academic and occupational concerns were extracted from the collected qualitative data.

Discussion: Home quarantine is one of the control and preventive methods of the spread of infectious diseases along with other methods, but at the same time, the concerns and problems of people in home quarantine were always one of the most important challenges during the outbreak of this disease.

Extended Abstract

Introduction: One of the emerging diseases of the present day, Covid-19, is a virus from the coronavirus family. Covid-19 belongs to the same group of coronaviruses formerly known as Acute Respiratory Syndrome and Middle East Respiratory Syndrome, which have caused two of the most severe epidemics in recent years. The first case of Covid-19 was identified on December 31, 2019 in China, and the house arrest was announced on January 23, 2020 (Sohrabi and et al., 2020). But Covid-19 cannot be considered merely as a health issue, and it can be reduced to a medical issue, but this disease should be considered as a psycho-social reality and by identifying different cultural, psychological, political and social dimensions, preparing guidelines and proper protocols. Simultaneously with the outbreak of Coronation in Iran, our society, like many other countries, individual and large narratives about this disease emerged and faced the country with great religious, economic, political, and health related challenges and society went into a state of suspension. Gradually, one institution after another went into disarray to prevent the spread of the disease, and the Corona gradually affected all walks of life. Home confinement means separating and restricting the movement of people who are potentially exposed to an infectious disease to ensure that they are not unpleasant, thus reducing the risk of others becoming infected (Centers for Disease Control and Prevention, 2020). Also, the closure of schools and universities and staying at home due to the spread of infectious and contagious diseases such as Covid-19 have different effects on children, adolescents, and students (Wang et al., 2020; Sprung & Silman, 2013). Students in all sectors of higher education have been severely affected by the spread of the coronavirus due to travel restrictions and social distancing, segregation measures, house arrest, closure of university campuses, and closure of borders. Research findings show that children and adolescents, when they are on weekends or summer vacations, do less physical activities, their sleep pattern is impaired and they follow less proper diet (Mason et al., 2018). This phenomenon is exacerbated when children are confined to the home and do not engage in outdoor activities. On the other hand, the emergence of stressful stimuli at home, such as a long-term fear of getting Covid-19 unpleasant and boring thoughts, lack of communication with classmates, friends and teachers, lack of adequate space at home and in some cases financial and economic problems of parents can have lasting effects on the

mental health of children and adolescents (Brooke et al., 2020). According to a study conducted during the 2009 flu pandemic in China, about 2% of college students experienced symptoms of post-traumatic stress disorder (Yu et al., 2011). In view of the above, the present study aimed to analyze the lived experiences of students about the consequences of home confinement during the Covid-19 epidemic based on narrative analysis to identify individual narrative themes during the epidemic, to better understand the issues and achieve the common concerns of the students and in the future take the necessary measures to further reduce their concerns in our country.

Method: The qualitative method was used to conduct the present study and the qualitative strategy used in this research was the narrative analysis technique. Narrative analysis is a type of qualitative research that chooses a set of narratives as its data source. Due to special circumstances, the interviews of this research were conducted virtually (through Telegram, WhatsApp and Instagram). In this research, theoretical purposive sampling has been used, which means that individuals have been selected to study who provide us with the most knowledge about the phenomenon under study. According to this rule, theoretical saturation was obtained in this study during interviews with 24 people. In order to validate the research, the best people were selected for the study, the best study method was selected, and the information was well saturated. Maximum care has been taken in implementing the text of the interviews; when interpreting the data, the texts of the interviews have been analyzed by the authors of the article. In order to observe the ethical considerations of the research, while explaining the objectives of the research, the participants were informed that they had full authority to participate in the research and all their private information would be remained confidential.

Findings: After interviewing 24 graduate students of Allameh Tabatabai University and reaching theoretical saturation, the researchers stopped data collection process. All study participants were in the age group of 25 to 28 years and their mean age was 26 years. Twenty participants in the study were male (83%) and 4 were female (16%). Also, all students in this study were single. Five people from the Faculty of Physical Education, seven people from the Faculty of Psychology and Educational Sciences, six people from the Faculty of Law and Political Science, four people

from the Faculty of Management and Accounting and 2 people from the Faculty of Economics participated in this research. After repeated reading of the data and active reading of the data by the researchers, the coding was done manually and four main themes and 11 sub-themes were obtained. These themes are given in Table 1.

Table 1. Main and sub-themes

Sub-themes	Main themes
Misinterpretation of physical symptoms	Fear of disease
Fear of infecting family members	
Fear of transmitting the disease to others	
Fear of not following health protocols	
Lack of fun	Deprivation and boredom
Deprivation of physical and social contact	
Disruption of the normal program of life	
Uncertainty in the present	
Death of relatives due to illness	Intellectual and practical doubts
Over-checking the health of others	
Regular washing and cleaning	
Continuous review of corona news	
Constant mental concern about the corona	
Thinking of premature death	Academic and occupational concerns
Delay in the process of completing a master's thesis	
Problems with distance learning	
Loss of job opportunities	
Lack of face-to-face communication with teacher and classmate	
Loss of benefits of face-to-face training	

Discussion: Covid-19 cannot be considered merely as a matter of health and reduced to medical issues, but the disease should be seen as a psychosocial fact, and by identifying different cultural, psychological, political, and social dimensions guidelines and appropriate protocols should be prepared. Simultaneously with the spread of the Corona virus in Iran, our society, like many other countries, went into a state of suspension. Gradually, one institution after another went into closure to prevent the spread of the disease. Little by little, the Corona virus pandemic affected all walks of life. One of the most important challenges facing the outbreak of the disease is the worries and problems of people under house arrest. Home confinement is one of the several tools and methods to prevent the spread of infectious diseases along with other methods (such as social distancing, preventing communities and closing schools and universities). Separation from the loved ones, loss of freedom, uncertainty about the status of the disease, economic and occupational problems, religious problems, etc. can cause a lot of worries for the people who have to stay at home. It is suggested that appropriate protocols for living in crisis situations and the suspension of human communication to be developed by mental health officials. Also, considering that the economic problems during and after the siege, which was one of the main concerns of students, it is suggested that the government take the necessary intervention to ensure the economic security of individuals.

Ethical Considerations

Authors' contributions

All authors contributed in producing of the research.

Funding

In the present study, all expenses were borne by the authors, and they did not have any sponsors.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

In this article, all rights relating to references are cited and resources are carefully listed.

مقدمه

یکی از بیماری‌های نوپدید و نوظهور عصر حاضر، کووید-۱۹^۱، ویروسی از خانواده کروناویروسها است. کووید-۱۹- متعلق به همان گروه کروناویروسهایی است که قبلاً به‌عنوان سندرم تنفسی حاد و سندرم تنفسی خاورمیانه شناخته می‌شد که باعث دو مورد از همه‌گیریهای شدیدتر در سالهای اخیر شده است. اولین مورد ناشی از کووید-۱۹ در ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ در کشور چین شناسایی شد و در ۲۳ ژانویه ۲۰۲۰ اعلام حصر خانگی^۲ شد (سهرابی و همکاران، ۲۰۲۰). اگرچه منشأ دقیق کووید-۱۹- تا به امروز ناشناخته است، اما اولین موارد گزارش شده همه مربوط به بازار عمده‌فروشی غذاهای دریایی در منطقه‌ای در جنوب چین بود که در آن حیوانات وحشی (مانند خفاشها) به‌طور غیرقانونی فروخته می‌شدند (هانگ^۳ و همکاران، ۲۰۲۰؛ لی^۴ و همکاران، ۲۰۲۰؛ چن^۵ و همکاران، ۲۰۲۰).

همچنین همانند سندرم تنفسی حاد و سندرم تنفسی خاورمیانه اعتقاد بر این است که این ویروس نیز دارای منشأ زونایی است، اما ممکن است از طریق مجاری تنفسی، از طریق تماس مستقیم و احتمالاً از طریق اکتربای بیماران که ممکن است ویروس زنده باشد نیز منتقل شود (باستی و همکاران، ۲۰۲۰). در واقع پیش‌بینی‌ناپذیر بودن وضعیت، نبود درمان قطعی، عدم اطمینان از زمان کنترل بیماری و انتقال سریع بیماری انسان به انسان از مهم‌ترین دلایل نگرانی در بیشتر مردم جهان است (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰).

از طرفی کووید-۱۹ را نمی‌توان صرفاً به‌عنوان امری بهداشتی قلمداد کرد و آن را به مسئله‌ای پزشکی تقلیل داد بلکه باید به این بیماری به‌عنوان یک واقعیت روانی- اجتماعی نگریست و با شناسایی ابعاد مختلف فرهنگی، روان‌شناختی، سیاسی و اجتماعی اقدام به تهیه راهنماها و پروتکل‌های مناسب کرد. هم‌زمان با شیوع کرونا در کشور ایران، در جامعه ما نیز

1. Corona Virus Disease-2019
4. Li

2. Quarantine
5. Chen

3. Huang

به‌مانند بسیاری از کشورها، روایتهای فردی و کلان مختلفی راجع به این بیماری به وجود آمد که کشور را با چالشهای بزرگ دینی، اقتصادی، سیاسی و سلامتی مواجه کرد و در ادامه جامعه به سمت وضعیت تعلیق رفت. به‌تدریج نهادهای جامعه هرکدام بعد از دیگری برای جلوگیری از شیوع این بیماری به سمت تعطیلی رفتند. شیوع ویروس کرونا عملاً به یک بحران اجتماعی بدل شده است که نه‌تنها بدن‌ها و بهداشت ما را درگیر کرده، بلکه پیامدهای بسیار جدی‌ای برای فرهنگ، دین، سیاست، سلامت روانی و اقتصاد ایران و جهان داشته و دارد و باید آن را به‌مثابه یک بحران اجتماعی در نظر گرفت.

علاوه بر این یکی از مهم‌ترین چالشهای پیش رو در همه‌گیری این بیماری در کشور ما، مربوط به قرنطینه و مشکلات و نگرانیهای پیرامون آن است. حصر خانگی یکی از چندین ابزار و روشهای جلوگیری از گسترش بیماریهای عفونی در کنار سایر روشها (مثل فاصله‌گذاری اجتماعی، جلوگیری از اجتماعات و بستن مدارس و دانشگاهها) است. کلمه قرنطینه برای اولین بار در سال ۱۱۲۷ در ونیز ایتالیا در مورد جذام مورداستفاده قرار گرفت (نیومن و شات، ۲۰۱۲). قرنطینه به معنای جدایی و محدودکردن حرکت افرادی است که به‌طور بالقوه در معرض یک بیماری مسری قرارگرفته‌اند تا از بیمارنبودن آنها اطمینان حاصل کنند و بدین صورت خطر ابتلاء دیگران را کاهش دهند (مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری، ۲۰۲۰).

قرنطینه اغلب برای کسانی که آن را تجربه می‌کنند تجربه ناخوشایندی است. جدایی از عزیزان، از دست دادن آزادی، اطمینان‌نداشتن نسبت به وضعیت بیماری، مشکلات اقتصادی و شغلی، مشکلات مذهبی و... می‌تواند باعث به وجود آمدن دغدغه‌های زیادی برای افراد شود؛ بنابراین منافع بالقوه قرنطینه اجباری برای جلوگیری از شیوع بیماری، باید در برابر هزینه‌های احتمالی آن (روان‌شناختی، اقتصادی، مذهبی، سلامتی) در نظر گرفته شود (روبین و وسلی، ۲۰۲۰).

1. Newman
2. Rubin

در راستای مسائل مطرح شده، نتایج پژوهشها گویای این است که تعطیلی مدارس و دانشگاهها و قرنطینه خانگی به دلیل شیوع بیماری عفونی و مسری مانند کووید-۱۹- اثرات مختلفی را روی کودکان و نوجوانان و دانشجویان دارد (وانگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۰؛ اسپرانگ و سیلمن، ۲۰۱۳). بر اساس نتایج تحقیقی که در طی همه‌گیری آنفلوآنزا در سال ۲۰۰۹ در کشور چین انجام شده است، حدود ۲ درصد از دانشجویان دانشگاه نشانه‌هایی از اختلال استرس پس از سانحه را تجربه می‌کنند (یو^۲ و همکاران، ۲۰۱۱). بر اساس تحقیقی که در کشور چین روی بیش از ۷۰۰۰ دانشجو در طی انتشار کووید-۱۹- انجام شده نتایج حاکی از آن است که حدود ۹/۲۴ درصد دانشجویان اضطراب را تجربه کرده‌اند. از این میان حدود ۹ درصد افراد علائم اضطراب شدید و مابقی اضطراب ملایم را گزارش داده‌اند. از مهم‌ترین دلایل ایجاد اضطراب در بین دانشجویان، نگرانی از تأثیر ویروس کووید-۱۹- روی آینده تحصیلی، وضعیت شغلی آینده و کاهش ارتباطات اجتماعی است. همچنین عامل اضطراب در برخی از دانشجویان ممکن است مشکل در تأمین شهریه دانشگاه به دلیل از دست دادن منابع مالی ناشی از بیکاری و از دست دادن شغل افراد باشد. همچنین ابتلاء خویشاوندان و آشنایان به بیماری کووید-۱۹- از دیگر عوامل بروز اضطراب در بین دانشجویان است (کائو^۳ و همکاران، ۲۰۲۰؛ فاکاری و سیمبار^۴، ۲۰۲۰). سایر پژوهشهای مربوط به قرنطینه و مطالعه اثرات روان‌شناختی مربوط به آن همگی شیوع بالای نشانه‌های رنج روان‌شناختی این بیماری را گزارش داده‌اند. برای مثال اختلالات عاطفی (یون^۵ و همکاران، ۲۰۱۶)، افسردگی (هاوریلاک^۶ و همکاران، ۲۰۰۴)، استرس (دی جیوانی^۷ و همکاران، ۲۰۰۴)، خلق پایین، بی‌قراری و بی‌خوابی (لی و همکاران، ۲۰۰۵؛ دسلا^۸ و همکاران، ۲۰۱۷) و خشم (ماریانوویچ^۹ و همکاران، ۲۰۰۷؛ کالو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۸) در افرادی که در قرنطینه بودند نشان داده شده است.

1. Wang

2. Xu

3. Cao

4. Fakari and Simbar

5. Yoon

6. Hawryluck

7. DiGiovanni

8. Desclaux

9. Marjanovic

10. Caleo

پژوهشهای کیفی دیگری طیفی از نشانه‌های روان‌شناختی متفاوتی را در دوران قرنطینه گزارش کرده است؛ مثل گیجی (براناک^۱ و همکاران، ۲۰۱۳)، ترس (دی جیوانی و همکاران، ۲۰۰۴)، سوگ^۲ (وانگ و همکاران، ۲۰۱۱) و رشد رفتارهای وسواسی فکری و عملی درباره بیماری (خدابخشی، ۲۰۲۰؛ بروک و همکاران، ۲۰۲۰). در برخی از پژوهشها به عوامل استرس‌زا نیز در طول دوران قرنطینه اشاره شده است. یکی از این عوامل استرس‌زا ترس از عفونت است. در هشت پژوهش، افراد ترس از بیماری را درباره خودشان و دیگران گزارش دادند (بای و همکاران، ۲۰۰۴؛ کاوا^۳ و همکاران، ۲۰۰۵؛ دسلا و همکاران، ۲۰۱۷؛ هاوریلاک و همکاران، ۲۰۰۴؛ یئونگ^۴ و همکاران، ۲۰۱۶؛ ماندر^۵ و همکاران، ۲۰۰۳ و رینولدز^۶ و همکاران، ۲۰۰۸).

از پژوهشهای داخل ایران که به بررسی آثار قرنطینه روی افراد در زمان شیوع کووید-۱۹- انجام گرفته است می‌توان به پژوهش گروه افکارسنجی دفتر طرحهای ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات اشاره کرد و نتایج پژوهش نشان داد که ترس و نگرانی از بیماری (۵۶/۹ درصد) و کاهش درآمد (۳/۵۴ درصد) اصلی‌ترین نگرانی و مشکلات افراد در شرایط بیماری و قرنطینه بوده است. بعد از این دو به ترتیب مشکل پرداخت قسط (۴/۴۳ درصد)، وسواسی شدن (۴/۳۸ درصد)، از دست دادن شغل (۲۷ درصد)، افسردگی (۶/۲۲ درصد) و دعوا و اختلاف بین اعضای خانواده (۱۶ درصد) از دیگر مشکلات و نگرانیهای پاسخگویان بوده است (گروه افکارسنجی دفتر طرحهای ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۲۰۲۰). همچنین نتایج پژوهش مظلوم‌زاده و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که اضطراب کرونا و دشواری تنظیم هیجان اثر مستقیم و معناداری بر اضطراب سلامتی دارد و همچنین دشواری تنظیم هیجان نقش میانجی را در بین اضطراب کرونا و اضطراب سلامتی دارد.

1. Braunack
4. Jeong

2. Confusion
5. Maunder

3. Cava
6. Reynolds

در پژوهش شهامتی‌نژاد (۲۰۲۱)، رابطه اضطراب سلامت و تنظیم هیجان با شایعه در شبکه اجتماعی در زمان کرونا بررسی شد که نتایج نشان داد که متغیر اضطراب سلامت به‌صورت مثبت و معنادار شایعه را پیش‌بینی می‌کند. همچنین متغیر تمرکز مثبت مجدد و برنامه‌ریزی به‌صورت منفی و معنادار شایعه را پیش‌بینی می‌کند.

بر اساس نتایج پژوهش امیدیان و اسماعیل‌پور (۲۰۲۰) می‌توان گفت حمایت اجتماعی دانشجویان با مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و سرمایه روان‌شناختی قابل پیش‌بینی است و دارای تلویحات کاربردی در تهیه مداخله‌های در بحران در زمان شیوع بیماری کرونا و بعد از آن است. در نتایج پژوهش دیگری دلاور و شکوهی (۲۰۲۰) نشان دادند که در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ دانشجویان در شادکامی وضعیت خوب و در مقیاس رضایت از زندگی در وضعیت متوسط به بالا قرار دارند. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که رابطه معناداری بین جنسیت و مقطع تحصیلی مختلف با شادکامی و رضایت از زندگی وجود ندارد و تنها در مؤلفه انرژی مثبت در شادکامی این رابطه معنادار شده است؛ یعنی میزان انرژی مثبت در دختران بیشتر از پسران است.

با توجه به نتایج پژوهش‌های مختلف انجام‌شده در مورد اثرات و ابعاد قرنطینه در زمان شیوع بیماری‌های همه‌گیر که طیف وسیعی از این پژوهش‌ها مربوط به کارکنان حوزه سلامت و بهداشت و درمان است و از طرفی به دلیل نبود پژوهشی داخلی مربوط به اثرات قرنطینه بر دانشجویان، خلأ پژوهشی در این حوزه حس می‌شود. به همین منظور پژوهش حاضر با هدف تحلیل تجارب زیسته دانشجویان درباره پیامدهای قرنطینه خانگی در زمان همه‌گیری کووید-۱۹ با تکیه بر تحلیل روایت‌شناسانه انجام گرفت تا با شناسایی مضامین روایت‌های فردی در دوران شیوع این همه‌گیری، بتوان به شناخت هرچه بیشتر مسائل و نگرانی‌های مشترک دانشجویان دست پیدا کرد و در آینده اقدامات لازم را برای کاهش هرچه بیشتر دغدغه‌های آنها در کشورمان انجام داد.

روش

برای انجام پژوهش حاضر از روش کیفی استفاده شد. راهبرد کیفی مورد استفاده در این پژوهش تکنیک تحلیل روایت^۱ بوده است. تحلیل روایت، نوعی از پژوهش کیفی است که مجموعه‌ای از روایتها را به‌عنوان منبع داده‌های خود برمی‌گزیند. پژوهش روایت تنها مفاهیمی را که افراد به تجاربشان می‌دهند و یا روشی را که مردم از طریق آن قصه زندگی‌شان را بیان می‌کنند، کشف نمی‌کند، بلکه این نکته را روشن می‌کند که چگونه زبان، بازگوکننده و بازتابی از دنیای اجتماعی آدمهاست و هویت اجتماعی و شخصی آنها را نیز شکل می‌دهد (مون‌هال^۲، ۲۰۱۰).

تکنیک معمول و رایج در گردآوری داده‌های لازم برای تحلیل روایت، مصاحبه است. در این تکنیک بیشتر نوع خاصی از مصاحبه که به مصاحبه روایتی مشهور است، کاربرد دارد. در مصاحبه روایتی از فرد مطلع خواسته می‌شود سرگذشت موضوعی را که خود در آن شرکت داشته و تجربه کرده است فی‌البداهه روایت کند. مصاحبه روایتی، مصاحبه‌ای نیمه ساختاریافته است که با سؤال مولد روایت آغاز می‌شود و برای ترغیب مصاحبه‌شونده به نقل روایت اصلی به کار می‌رود (رایزمن و شولتز^۳، ۱۹۸۷).

با توجه به شرایط ویژه، مصاحبه‌های این پژوهش به‌صورت مجازی (تلگرام، واتس‌آپ و اینستاگرام) انجام گرفت. سؤال مولد در این پژوهش این بود: «آیا می‌توانید به من بگویید قرنطینه خانگی چه مفهومی برای شما دارد؟» و مصاحبه با این سؤال باز ادامه پیدا کرد: «آیا می‌توانید به من بگویید در دوران قرنطینه چه تجربیاتی داشتید و دغدغه و نگرانیهای اصلی‌تان چه بوده است؟». در پژوهش حاضر برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش تحلیل

1. Narrative Analysis
2. Munhall
3. Riessmann and Schutze

مضمونی براون و کلارک^۱ (۲۰۰۶) استفاده شده است.

تحلیل مضمون، روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی است. این روش، فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند (براون و کلارک، ۲۰۰۶). تحلیل مضمون برای ما این امکان را فراهم می‌کند که مضمونهای مستخرج از مجموعه داده‌ها را ببینیم و با استفاده از یک دیدگاه پنهان بتوانیم ایده‌های اصلی و اساسی را شناسایی و بررسی کنیم. پس از پیاده‌کردن متن مصاحبه‌ها، مصاحبه‌ها برای بار اول خوانده می‌شود و کدگذاری برای یافتن بخشهای اصلی و عناصر ساختاری مربوط به هر متن انجام می‌شود. سپس متنهای مصاحبه توسط پژوهشگر بازنویسی و طبقات اصلی آن استخراج می‌شود. سپس تحلیل موضوعی استقرایی، به منظور یافتن طبقه اصلی و زیرمضمونها در متن هر مصاحبه صورت می‌گیرد (مورس و فیلد^۲، ۱۹۹۵).

کدگذاری کلمات و مفاهیم مورداستفاده در مصاحبه که به صورت معمول توسط شرکت‌کنندگان مورداستفاده قرار گرفته است، پژوهشگر را در شناخت الگوها، تشابه و عدم همخوانی مصاحبه‌ها یاری می‌کند (مورس، ۱۹۹۴). مضمونها الگوهایی هستند که از تجزیه و تحلیل یافته‌ها پدیدار شده و برای توصیف یک پدیده به کار می‌روند و با سؤال پژوهش در ارتباط هستند. هر مضمونی از چند واحد یا زیرمجموعه به نام زیرمضمون تشکیل شده است (براون و کلارک، ۲۰۰۶). در پژوهش کیفی، نمونه‌برداری معمولاً بر اساس موضوع موردپژوهش انتخاب می‌شود و نه برای تعمیم‌دادن نتایج؛ بنابراین نمونه انتخاب شده باید متناسب و شامل شرکت‌کنندگانی باشد که به بهترین وجه، نشان‌دهنده دانش موضوع تحقیق باشند (ساتو^۳ و همکاران، ۲۰۱۴).

1. Braun and Clark
2. Morse and Field
3. Satu

در این پژوهش از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است، به این معنی که افرادی که برای بررسی انتخاب شده‌اند که بیشترین آگاهی را در زمینه پدیده مورد مطالعه در اختیار ما قرار می‌دهند. پژوهشگر با افرادی که در زمینه موضوع پژوهش مطلع بودند مصاحبه روایتی انجام داد (نیومن^۱، ۲۰۰۰). معیارهای ورود به پژوهش حاضر شامل دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی بود که مایل به شرکت در پژوهش بودند و تجربه حداقل ۱۰ روز قرنطینه خانگی را داشتند. برای انتخاب حجم نمونه برای مصاحبه از قاعده و منطق اشباع نظری پیروی شد.

اشباع زمانی اتفاق می‌افتد که پژوهشگر در خلال مصاحبه به این درک و نتیجه برسد که شباهت مفاهیم به دست آمده زیاد شده است و مفاهیم جدیدی ظهور نمی‌کنند (اشتراوس و کرین^۲، ۲۰۱۳). بر اساس این قاعده، اشباع نظری در این پژوهش طی مصاحبه با ۲۴ نفر حاصل شد. به منظور تحقق اعتبار پژوهش، بهترین افراد برای مطالعه انتخاب شدند؛ بهترین شیوه برای مطالعه انتخاب و اطلاعات به‌خوبی اشباع شده بودند. در واقع نظم و دقت به‌عنوان معیار اعتبار و همچنین کفایت داده‌ها به‌خوبی رعایت شده است (ساتو و همکاران، ۲۰۱۴). همچنین به‌منظور نیل به حداکثر پایایی در این پژوهش، در ضبط و مستندسازی داده‌ها حداکثر دقت لحاظ شده است. در پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها حداکثر دقت لحاظ شده است. به‌هنگام تفسیر داده‌ها، متون مصاحبه‌ها توسط تیم تحقیق تجزیه و تحلیل شده است. همچنین قسمتهایی از متن مصاحبه با کدهای آن و طبقات به‌دست‌آمده به یک نفر ناظر ارسال شد تا صحت تجزیه و تحلیل را بررسی کند. بخشهایی از متون مصاحبه‌ها و کدها و طبقات مربوط برای یک استاد و همکار فرستاده شد تا تجزیه و تحلیل‌ها را بررسی کند و نظرات اصلاحی خود را بیان کنند. برای رعایت ملاحظات اخلاقی، در آغاز مصاحبه به

1. Neuman
2. Strauss and Corbin

مصاحبه‌شوندگان درباره هدف پژوهش، روش مصاحبه، اطمینان از محرمانه‌بودن اطلاعات و حق آنها برای شرکت یا عدم شرکت در مطالعه، توضیحات کامل ارائه شد. رضایت آگاهانه از مصاحبه‌شوندگان اخذ شد. زمان و محل مصاحبه نیز با هماهنگی و توافق آنها مشخص شد تا اختلالی در زندگی روزانه آنها رخ ندهد. اصل رازداری و محرمانه‌بودن تمامی اطلاعات در هر مرحله از پژوهش به‌طور دقیق رعایت شد.

یافته‌ها

پس از اخذ مصاحبه با ۲۴ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی و رسیدن به اشباع نظری، پژوهشگران فرایند گردآوری داده‌ها را متوقف کردند. همه مشارکت‌کنندگان در پژوهش در گروه سنی ۲۵ تا ۲۸ سال قرار داشتند و میانگین سنی آنان ۲۶ سال بود. ۲۰ نفر از شرکت‌کنندگان در این پژوهش مرد (۸۳ درصد) و ۴ نفر زن (۱۶ درصد) بودند. همچنین تمامی دانشجویان در این پژوهش مجرد بودند. ۵ نفر از دانشکده تربیت‌بدنی، ۷ نفر از دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، ۶ نفر از دانشکده حقوق و علوم سیاسی، ۴ نفر از دانشکده مدیریت و حسابداری و ۲ نفر از دانشکده اقتصاد در این پژوهش مشارکت داشتند. بعد از بازخوانی مکرر داده‌ها و خواندن داده‌ها به‌صورت فعال توسط پژوهشگران، کدگذاری به‌صورت دستی انجام شد و ۴ مضمون اصلی و ۱۱ مضمون فرعی به دست آمد. این مضامین در جدول شماره (۱) آورده شده است.

جدول (۱۹) مضمونهای اصلی و فرعی

مضمونهای اصلی	مضمونهای فرعی
ترس از بیماری	سوء تعبیر از نشانه‌های بدنی
	ترس از عدم رعایت پروتکل‌های بهداشتی
	واهمه از انتقال بیماری به دیگران
	ترس از ابتلاء اعضای خانواده
محرومیت و ملال	بلا تکلیفی در زمان حال
	مرگ نزدیکان به دلیل بیماری
	نداشتن تفریح
	محروم شدن از ارتباط فیزیکی و اجتماعی
تردیدهای فکری و عملی	اخلال در برنامه معمول زندگی
	وارسی بیش از حد بهداشت دیگران
	شست‌وشو و نظافت مداوم
	بررسی مستمر اخبار مربوط به کرونا
	دغدغه ذهنی پیوسته در مورد کرونا
دغدغه‌های تحصیلی و شغلی	فکر کردن به مرگ زودرس
	تأخیر در فرآیند انجام پایان‌نامه کارشناسی ارشد
	مشکلات مربوط به آموزش از راه دور
	از دست دادن فرصتهای شغلی
	فقدان ارتباط رودررو با استاد و همکلاسی
	از دست دادن مزایای آموزش حضوری

ترس از بیماری

یکی از مهم‌ترین مضمونهای اصلی به‌دست‌آمده در رابطه با پیامدهای قرنطینه، «ترس از بیماری» بود که دارای مضمونهای فرعی سوءتعبیر از نشانه‌های بدنی، ترس از رعایت‌نکردن پروتکل‌های بهداشتی، واهمه از انتقال بیماری به دیگران و ترس از ابتلاء اعضای خانواده بود. در واقع آنچه در دوران کرونا برای دانشجویان همواره اضطراب‌زا بود و به‌عنوان اهرمی عقب‌برنده شناسایی شد، مضمون اصلی ترس از بیماری بود. مضمون ترس از بیماری جدای از پیامدهای آسیب‌زای فردی برای دانشجویان که معمولاً با عقب‌ماندگی تحصیلی همراه بود، نگرانی و ترس از دست دادن نزدیکان را هم به عنوان چالشی دیگر در روابط بین فردی به همراه داشت.

در رابطه با مضمون استخراج‌شده سوءتعبیر از نشانه‌های بدنی، مرد ۲۵ ساله در رشته روانشناسی می‌گوید:

خیلی وقتاً با کوچک‌ترین نشانه‌ای مثل گلودرد یا سرفه و بی‌حالی استرس شدیدی رو تحمل می‌کردم. حتی خیلی وقتاً می‌شد تا صبح نخوابم از ترس بیمار شدن! یعنی علائم خیلی کوچیک و بی‌اهمیت که قبلاً اصلاً بهش توجه نمی‌کردم رو به‌عنوان نشانه‌ای از کرونا تصور می‌کردم.

یکی از مضمونهای استخراج‌شده دیگر ترس از رعایت‌نکردن پروتکل‌های بهداشتی بود که مرد ۲۷ ساله در رشته تربیت‌بدنی در ارتباط با آن می‌گوید:

با توجه به اینکه برای جابه‌جایی در شهر از مترو استفاده می‌کردم همیشه مهم‌ترین دغدغه و ترسم ماسک‌نزدن مردم بود و هر وقت با این اتفاق روبه‌رو می‌شدم از ترسم از فردی که ماسک نزنده بود دور می‌شدم.

واهمه از انتقال بیماری به دیگران یکی دیگر از مضامین استخراج‌شده بود. زن ۲۵ ساله

در رشته اقتصاد می‌گوید:

استرس شدید و بیشتری درباره ابتلاء یکی از اعضای خانواده و درگیری دائمی ذهن با این پدیده. عذاب وجدان در مورد اینکه شاید رفتار غلط و کم‌توجهی من به اصول بهداشتی باعث ناقل بودنم بشه.

مضمون استخراج‌شده دیگر ترس از ابتلاء اعضای خانواده بود. مرد ۲۷ ساله در رشته حقوق می‌گوید:

در این دوران حساسیت بیشتری به جسمم داشتم. با کوچک‌ترین سرفه و عطسه و بالا و پایین شدن دمای بدنم می‌ترسیدم مبادا آلوده شده‌ام و خانواده‌ام هم مبتلا شوند.

محرومیت و ملال

یکی دیگر از مهم‌ترین مضمونهای اصلی به‌دست‌آمده در رابطه با پیامدهای قرنطینه، «محرومیت و ملال» بود که دارای مضمونهای فرعی باتکلیفی در زمان حال، مرگ نزدیکان به دلیل بیماری، نداشتن تفریح، محروم شدن از ارتباط فیزیکی و اجتماعی و روزمرگی و اخلال در برنامه معمول زندگی بود. با توجه به محدودیتهای کرونا در دوران قرنطینه خانگی، قشر دانشجویان هم مانند بسیاری از اقشار دیگر همواره از روابط بین فردی درون دانشگاهی و بالطبع عدم تخلیه انرژی در کانال درست عملی و تفریحی محروم بودند. مضمون اصلی محرومیت و ملال از جمله مضامینی بود که دانشجویان آن را با باتکلیفی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی، تفریحی، روابط بین فردی برابر می‌دانستند.

باتکلیفی در زمان حال یکی از مضامین مهم استخراج‌شده بعد از مصاحبه‌ها بود. زن ۲۵ ساله در رشته روانشناسی می‌گوید:

یکیش حوصله سربر بودن دوران قرنطینه بود. اینکه توی یه چهاردیواری برای مدت طولانی باشی و بیرون نری، تنهایی و خلوت کردن با خود، اینکه ندونی که قراره چی

بشه، آخرش چی میشه. به‌هرحال ۲۴ ساعت کسی که خونه باشه، تنهایی و خلوت با خودش خیلی کلافه‌کننده میشه براش.

یکی دیگه از مضامین به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها مرگ نزدیکان به دلیل بیماری بود. در رابطه با این مفهوم مرد ۲۸ ساله در رشته مدیریت بازرگانی می‌گوید:

فکر می‌کنم دو سال گذشته بدترین سالهای زندگی برای من و دیگران بوده. در کنار سختی و محرومیتهای مختلفی که در دوران کرونا بود مرگ دوستان و عزیزان از بدترین خاطرات این سالها بود.

نداشتن تفریح یکی دیگه از مضمونهای به دست آمده بود که مرد ۲۵ ساله در رشته تربیت‌بدنی می‌گوید:

از اینکه از نفس‌کشیدن در هوای طبیعی محروم بودم برایم سخت بود و هم اینکه دیگه نمی‌تونم بیرون برم یا کلاس ورزشی برم و اینکه کلا تفریح و مسافرت رفتن خیلی سخت شده واقعا خسته‌کننده هست.

در رابطه با مضمون استخراج‌شده محروم‌شدن از ارتباط فیزیکی و اجتماعی، زن ۲۷ ساله در رشته علوم تربیتی می‌گوید:

منظورم از محدودیت و دل‌تنگیهاش اینه که خب طبیعتاً انسان موجودی اجتماعیه و آزادی و رضایتش از اجتماعی بودنش حاصل میشه و وقتی انسان قرنطینه میشه و مجبوره توی فضای بسته‌ای برای مدت طولانی بمونه بسیاری از آزادیها و رضایتش از زندگی محدود میشه. از طرفی ندیدن طولانی مدت انسانهایی که دیدنشون به‌نوعی به عادت تبدیل شده بود یا محیطهایی که تجسم خاطرات خوب و شیرین بودند به‌نوعی باعث حس دل‌تنگی میشه.

اخلال در برنامه معمول زندگی یکی از مضامین مهم استخراج‌شده بعد از مصاحبه‌ها بود.

مرد ۲۵ ساله در رشته علوم سیاسی می‌گوید:

کلاً وضعیت زندگی روزمره حداقل برای من و شاید برای خیلیها مختل شده و از حالت عادی گذشته خودش خارج شده و خیلی از کارهای گذشته که روزمره راحت انجام می‌شد دیگه یا انجام نمیشه یا با مراقبت انجام میشه.

تردیدهای فکری و عملی

یکی دیگر از مهم‌ترین مضمونهای اصلی به‌دست‌آمده در رابطه با پیامدهای قرنطینه، «تردیدهای فکری و عملی» بود که دارای مضمونهای فرعی واری واری بیش‌ازحد بهداشت دیگران، شست‌وشو و نظافت مداوم، بررسی مستمر اخبار مربوط به کرونا، دغدغه پیوسته ذهنی در مورد کرونا و فکرکردن به مرگ زودرس بود. آنچه از گفتگوی با دانشجویان در مصاحبه‌ها در رابطه با مضمون تردیدهای فکری و عملی برمی‌آمد، گره‌خوردن مضمون اصلی ترس از بیماری با این مضمون بود. درواقع ترس از بیماری موجب محتاطانه و وسواس‌گونه فکرکردن و رفتارکردنهای افراد در روابط فردی و اجتماعی شده بود که مبادا در صورت رعایت‌نکردن عمدی یا سهوی پروتکل‌های بهداشتی با پیامدهای سخت حتی مرگ روبه‌رو شوند.

واری بیش‌ازحد بهداشت دیگران یکی از مضامین مهم استخراج‌شده بعد از مصاحبه‌ها بود. مرد ۲۷ ساله در رشته حسابداری می‌گوید:

واقعاً به خاطر ترس از کرونا و قبل از شروع واکسیناسیون برام خیلی مهم بود که در ارتباط با دیگران و محیطی که کار می‌کنم موارد بهداشتی رعایت بشه چون به خاطر این عدم رعایت یکبار کرونا گرفتم.

یکی دیگر از مضامین به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها شست‌وشو و نظافت مداوم بود. در رابطه با این مفهوم مرد ۲۶ ساله در رشته مدیریت مالی می‌گوید:

توی خونه حرفای اعضای خانواده و اطرافیان که می‌گفتن باید هی دستاتو بشوری،

ضد عفونی کنی همه جارو، نباید بری بیرون... همین نکات مراقبتی و بهداشتی اینا خیلی استرس می‌داد بهم و استرسمو بیشتر می‌کرد.

بررسی مستمر اخبار مربوط به کرونا یکی دیگر از مضمونهای به دست آمده بود که زن ۲۵ ساله در رشته مشاوره خانواده می‌گوید:

دیگه گوش دادن و پیگیری اخبار مرگ و میر و واکسن و موارد دیگه مربوط به کرونا برام به عادت تبدیل شده و اگر اخبار مربوط به کرونا رو دنبال نکنم انگار به چیزی کم هست. این مورد مخصوصاً تا قبل از اومدن واکسن کرونا خیلی بیشتر بود.

در رابطه با مضمون استخراج شده دغدغه ذهنی پیوسته در مورد کرونا، مرد ۲۵ ساله در رشته علوم ورزشی می‌گوید:

همین فکر و خیال باعث میشه آدم به جور استرس داشته باشه، استرس همیشگی، حالا این استرس همیشگی باعث به جور حالت وسواس گونه میشه اینکه همیشه دستاتو بشوری، نظافتو رعایت بکنی، مراقب باشی، اینارم اضافه بکنی استرس و ترس بیشتر میشه.

فکر کردن به مرگ زودرس یکی از مضامین مهم استخراج شده بعد از مصاحبه‌ها بود. مرد ۲۶ ساله در رشته اقتصاد می‌گوید:

خوب اون اوایلی که کرونا بود و هیچ واکسیناسیونی هم نبود واقعاً فکر می‌کنم یک اضطرابی در مورد مردن به وجود آمده بود و منم واقعاً به این مسئله فکر می‌کردم و مخصوصاً که دوران قرنطینه خانگی بیشتر می‌شد.

دغدغه‌های تحصیلی و شغلی

یکی دیگر از مهم‌ترین مضمونهای اصلی به دست آمده در رابطه با پیامدهای قرنطینه خانگی، «دغدغه‌های تحصیلی و شغلی» بود که دارای مضمونهای فرعی تأخیر در فرآیند

انجام پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مشکلات مربوط به آموزش از راه دور، از دست دادن فرصت‌های شغلی، فقدان ارتباط رودررو با استاد و همکلاسی و از دست دادن مزایای آموزش حضوری بود. مضمون اصلی محرومیت ملال به طور چشم‌گیری در رابطه با مضمون اصلی دغدغه‌های تحصیلی و شغلی ارتباط دارد. در واقع آنچه از مصاحبه با تمامی دانشجویان در دوران کرونا برمی‌آمد، عقب‌ماندگی کمی و کیفی از لحاظ تحصیلی و شغلی برای آنها بود، زیرا اکثریت دانشجویان اعتقاد داشتند که آموزش از راه دور و نبود زیرساخت لازم از لحاظ کیفی سطح کلاس و به دنبال آن یادگیری را پایین آورده بود. در همین راستا دانشجویان اعتقاد داشتند، به دلیل محرومیت از ارتباط حضوری، از دریافت تجارب اساتید، همکلاسیها و به موقع پیش‌بردن فرآیند انجام پایان‌نامه هم محروم شدند. دیگر دغدغه مهم دانشجویان عقب‌ماندگی از کسب تجربه کاری و راه‌یافتن به بازارکار در دوران قرنطینه خانگی بود. تأخیر در فرآیند انجام پایان‌نامه کارشناسی ارشد یکی از مضامین مهم استخراج‌شده از مصاحبه‌ها بود. مرد ۲۸ ساله در رشته روانشناسی می‌گوید:

استرس آینده رو داشتیم. اینکه آینده درسیم چی میشه؛ پایان‌نامه‌ای که قرار بود کارکنم افتاده عقب. استادام جواب نمیدن. استرس اینو دارم که ترم اضافه مجبور شم بمونم دانشگاه. سنوات بخورم. به کاری رو تونسته بودم به دست بیارم، این کرونا باعث شد مجبور شم دورکاری کنم و مشکلاتی رو تجربه کنم.

یکی دیگر از مضامین به دست آمده از مصاحبه‌ها مشکلات مربوط به آموزش از راه دور بود. در رابطه با این مفهوم زن ۲۵ ساله در رشته حقوق می‌گوید:

مهم‌ترین مشکل کرونا برای ما دانشجویها آموزش غیرحضوری بود و حالا همین آموزش غیرحضوری هم وقتی درست اجرا نمیشه دوباره وضعیت رو بدتر میکنه. مثلاً کلاسها در حد صدا و اونم نصف و نیمه واقعاً بد هست.

از دست دادن فرصتهای شغلی یکی دیگر از مضمونهای به دست آمده بود که مرد ۲۵ ساله در رشته تکنولوژی آموزشی می‌گوید:

اتفاق دیگه‌ای که برام افتاد تعطیلی دانشگاه بود و به تبع اون خوابگاه دانشجویی که خب منو از تهران دور می‌کرد و چون شغل من هم شغلیه که نیاز به رفت‌وآمد در شهر داره، نیاز به دوندگی داره مخصوصاً چون تازه‌کارم و شروع کارم هست و باید دوندگی بیشتری بکنم تا به ثبات شغلی برسم و توی این اوضاع قرنطینه امکانش برای من وجود نداشت و خونه‌نشینی و فکرکردن به اینکه تو دو سال دیگه، یه سال دیگه یه ماه دیگه تو از آرزوهات عقب افتادی و از کارت عقب افتادی و امکان پیشرفت کم‌تری برات وجود داره تو حوزه کاریت، خب این یک چیز ناخوشایند برای منه.

در رابطه با مضمون استخراج‌شده فقدان ارتباط رودررو با استاد و همکلاسی، مرد ۲۸ ساله در رشته علوم سیاسی می‌گوید:

کرونا باعث شده من دانشجوی از ارتباط حضوری با همکلاسیها و اساتید محروم بشم و خیلی برام ناراحت‌کننده بود؛ چون خیلی زحمت کشیدم تا دانشگاه علامه ارشد قبول بشم؛ تا بتونم موقعیت حرفه‌ای و کاری پیدا کنم. اما کرونا و نبود آموزش حضوری انگار همه اینا رو ازم گرفت.

از دست دادن مزایای آموزش حضوری یکی از مضامین مهم استخراج‌شده بعد از مصاحبه‌ها بود. مرد ۲۵ ساله در رشته مدیریت بازرگانی می‌گوید:

یه چیز دیگه هم که توی قرنطینه بهم استرس می‌داد نمیدونم اسمشو چی بزارم، استرس یا نگرانی این کلاسای مجازی و آموزش آنلاین بود. رشته من NBA هستش و خیلی نیاز به بحث و گفتگو با استاد داره. تو آموزش آنلاین این مشکل خیلی اعصابو خورد می‌کرد؛ و یکی از ناراحتیهام این قضیه بود.

بحث

پژوهش حاضر با هدف شناسایی اثرات قرنطینه خانگی در همه‌گیری کووید-۱۹ صورت گرفت و در نهایت منتهی به چهار مضمون اصلی ترس از بیماری، محرومیت و ملال، تردیدهای فکری و عملی و دغدغه‌های تحصیلی و شغلی شد.

در مورد مضمون اصلی ترس از بیماری که با مضامین فرعی سوءتعبیر از نشانه‌های بدنی، ترس از عدم رعایت پروتکل‌های بهداشتی، واهمه از انتقال بیماری به دیگران و ترس از ابتلاء اعضای خانواده همراه بود. یافته‌های مربوط به ترس از بیماری با پژوهش‌های دسلا و همکاران (۲۰۱۷)، ماندر، هانتز و وینسنت و همکاران (۲۰۰۳)، رینولدز و همکاران (۲۰۰۸) در خارج از ایران و پژوهش خدابخشی (۲۰۲۰) و پژوهش گروه افکارسنجی دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات (۲۰۲۰) در ایران همسو است. در واقع ترس از بیماری از مهم‌ترین پیامدهای جسمی و روانی آسیب‌زای مربوط به دوران همه‌گیری کووید-۱۹ بود و در تبیین یافته‌های به دست آمده مربوط به ترس از بیماری می‌توان گفت بخش اصلی ترس به‌ویژه در افرادی که در قرنطینه خانگی بوده‌اند، برگرفته از عامل اصلی بیرونی یعنی بیماری کووید-۱۹ بوده است و بخشی مهم دیگر که از عوامل درونی نشئت می‌گرفته است به دلیل ضعف‌های روان‌شناختی در فرایند باورها، احساسات و رفتارهای افراد بوجود آمده است.

مضمون اصلی دیگر محرومیت و ملال دارای زیر مضمون‌های بلا تکلیفی در زمان حال، مرگ نزدیکان به دلیل بیماری، نداشتن تفریح، محروم شدن از ارتباط فیزیکی و اجتماعی و اخلال در برنامه معمول زندگی بود. یافته‌های مربوط به محرومیت و ملال با پژوهش‌های براناک میر و همکاران (۲۰۱۳)، کالزو و همکاران (۲۰۱۸)، کاوا و همکاران (۲۰۱۵)، دسلا و همکاران (۲۰۱۷)، هاریلاک و همکاران (۲۰۰۴)، ویلکن، پوردل، گودی و همکاران (۲۰۱۷)

و امیدیان و اسماعیل‌پور (۲۰۲۰) همسو بود. در تبیین نتایج به دست آمده آنچه بیش‌ازپیش به چشم می‌آید، نقش موانع ارتباطی با دیگران بر اثر همه‌گیری کووید-۱۹ است که منجر به محرومیت از فعالیتهای بالقوه افراد با دیگران و بی‌حسی روان‌شناختی می‌شود. به همین منظور حرکت به سوی ارتباط با دیگران از طرفی همچون استفاده از شبکه‌های مجازی می‌تواند راهبردی پیشگیرانه‌ای برای محرومیت و ملال در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ باشد.

مضمون اصلی بعدی یعنی تردیدهای فکری و عملی دارای زیرمضمونهای واریسی بیش‌ازحد بهداشت دیگران، شست‌وشو و نظافت مداوم، بررسی مستمر اخبار مربوط به کرونا، دغدغه ذهنی پیوسته در مورد کرونا و فکرکردن به مرگ زودرس بود. یافته‌های مربوط به وسواسهای فکری-عملی مرتبط با بیماری با پژوهش خدابخشی (۲۰۲۰) و شهامتی‌نژاد (۲۰۲۱) در ایران و پژوهش بروک و همکاران (۲۰۲۰) در خارج از ایران همسو است. در تبیین نتایج به دست آمده در رابطه با تردیدهای فکری و عملی می‌توان گفت که در دوران همه‌گیری کووید-۱۹-هنجارهای مربوط به رفتارها و افکار وسواس‌گونه دچار جابه‌جایی شد و افکار و رفتارهایی که در دوران قبل از همه‌گیری کووید-۱۹ مانند شست‌وشوی چندباره دست و صورت در طول روز غیرمعمول بود، در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ کاملاً معمولی جلوه داده شده است. در واقع وقوع تردیدهای فکری و عملی برای افرادی که در قرنطینه خانگی بودند، پیامد معمول و به‌بیان‌دیگر پیامد اجتناب‌ناپذیر بیماری کووید-۱۹ بود.

درنهایت چهارمین مضمون اصلی دغدغه‌های تحصیلی و شغلی دارای زیرمضمونهایی همچون تأخیر در فرآیند انجام پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مشکلات مربوط به آموزش از راه دور، از دست دادن فرصتهای شغلی، فقدان ارتباط رودررو با استاد و همکلاسی و از دست دادن مزایای آموزش حضوری بود. درنهایت یافته‌های مربوط به مضمون دغدغه‌های تحصیلی و شغلی در نتایج پژوهشهای کائو و همکاران (۲۰۲۰)، فاکاری و سیمبار (۲۰۲۰)

در خارج و پژوهش دلاور و شکوهی (۲۰۲۰) در ایران هم اشاره شده است. در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان گفت در همه‌گیریهای این‌چنینی که در اوایل همچون یک بحران برای کشور رقم می‌خورد، به‌هم‌ریختگی اوضاع تحصیلی و شغلی امر طبیعی است اما نکته قابل‌تأمل در این است که بعد از گذشت زمان و شناسایی خلأهای موجود شرایط اشتغال و تحصیل به‌تدریج به حالت گذشته برگردد تا بهم ریختگی روند امر اشتغال و تحصیل بیش‌ازپیش موجب آسیبهای روانی و اجتماعی برای جامعه نشود.

از آنجایی‌که قرنطینه خانگی یکی از روشهای کنترلی و پیشگیرانه از گسترش بیماریهای عفونی در کنار سایر روشها (مثل فاصله‌گذاری اجتماعی، جلوگیری از اجتماعات و بستن مدارس و دانشگاهها) است. همواره از مهم‌ترین چالشهای پیش رو در زمان شیوع این بیماری، نگرانیها و مشکلات افراد در قرنطینه خانگی است. نگرانیها و مشکلاتی همچون جدایی از عزیزان، از دست دادن آزادی، عدم اطمینان نسبت به وضعیت بیماری، مشکلات اقتصادی و شغلی، مشکلات مذهبی و... می‌تواند باعث به وجود آمدن دغدغه‌های زیادی برای افراد در قرنطینه خانگی شود؛ بنابراین توجه ویژه به سلامت روانی افراد در مواقع بحرانی و تعدیل اضطراب و استرس در مواجهه با شوکهای ناگهانی و رفع موانع ارتباطی در اشتغال و تحصیل مخصوصاً برای قشر دانشگاهی می‌تواند از پیامدهای منفی بالقوه همه‌گیری پیشگیری کند.

از محدودیتهای اصلی این پژوهش می‌توان به آنلاین بودن مصاحبه کیفی با کاربران با توجه به شرایط خاص و همچنین انجام پژوهش فقط روی دانشجویهای کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی تهران اشاره کرد. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود مؤسسات آموزش عالی بررسی و پیشبرد مداوم استراتژیها و اقدامات مدیریت بحران خود را در دستور کارشان قرار دهند و به نیازها و نگرانیهای دانشجویان گوش دهند و خود را با به‌روزترین ابزارهای فناورانه ارتقا دهند و تمهیدات لازم را برای فراهم کردن

شرایط آموزش از راه دور برای دانشجویان فراهم کند و علم استفاده از تکنولوژیهای ارتباطی و دیجیتال در مؤسسات آموزش عالی، تهیه و زیرساختهای آن به‌خوبی تبیین شود. پیشنهاد می‌شود پروتکل‌های مناسب برای زندگی در شرایط بحران و تعلیق ارتباطات انسانی توسط مسئولان امر سلامت روان تهیه و تدوین شود. همچنین با توجه به اینکه مشکلات اقتصادی دوران قرنطینه خانگی و پس از آن که یکی از دغدغه‌های اصلی دانشجویان بود، پیشنهاد می‌شود دولت مداخله لازم را برای تأمین امنیت اقتصادی افراد انجام دهد.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در این مقاله مشارکت مؤثر داشته‌اند.

منابع مالی

هیچ‌گونه حمایت مالی برای انتشار این مقاله دریافت نشده است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی نداشته‌اند.

تشکر و قدردانی

از تمامی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی که در انجام این پژوهش ما را یاری کردند قدردانی می‌کنیم.

- Bai, Y., Lin C⁻, Lin, C⁻, Chen, J⁻, Chue, C⁻, & Chou, P. (2004). Survey of stress reactions among health care workers involved with the SARS outbreak. *Psychiatr Services*, 55, 1055-57.
- Bassetti, M., Vena, A., & RobertoGiacobbe, D. (2020). The Novel Chinese Coronavirus(2019-nCoV) infections: challenges for fighting the storm. *European Journal of Clinical Investigation*, 50(3), e13209.
- Braunack-Mayer, A., Tooher, R., Collins, J. E., Street, J. M., & Marshall, H. (2013). Understanding the school community's response to school closures during the H1N1 2009 influenza pandemic. *BMC public health*, 13(1), 1-15.
- Brooks, S., Webster, R., Smith, L., Woodland, L., Hall. & et al. (2020). The impact of unplanned school closure on children's social contact: rapid evidence review. *Eurosurveillance*, 25, 2000188.
- Caleo, G., Duncombe, J., Jephcott, F. & et al. (2018). The factors affecting household transmission dynamics and community compliance with Ebola control measures: a mixed-methods study in a rural village in Sierra Leone. *BMC Public Health*, 18, 248-260.
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & et. al. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry research*, 112934.
- Cava, M., Fay K., Beanlands, H., McCay, E., & Wignall, R. (2005). The experience of quarantine for individuals affected by SARS in Toronto. *Public Health Nurs*, 22, 398-406.
- Chan, J., Yuan, S., Kok, K., & et al. (2020). A familial cluster of pneumonia associated with the 2019 novel coronavirus indicating person-to-person transmission: a study of a family cluster. *Lancet*, 395, 514-523.
- Coronavirus disease (COVID-2019) *situation reports*. (2020). Accessed: March 17, 2020: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports>.
- Desclaux, A., Badji, D., Ndione, A., & Sow, K. (2017). Accepted monitoring or endured quarantine? Ebola contacts' perceptions in Senegal. *Social Science & Medicine*, 178, 38-45.
- Delavar, Ali & Shokoohi Amirabadi, Leyla. (2020). Evaluation of students' happiness and life satisfaction during a new coronavirus crisis (Covid-19). *Journal of Educational Psychology*, 16 (59), 1 -24. (In Persian).

- DiGiovanni, C., Conley, J., Chiu, D., & Zaborski, J. (2004). Factors influencing compliance with quarantine in Toronto during the 2003 SARS outbreak. *Biosecur Bioterror*, 2, 265–72.
- Esmailpour Eshkaftaki, M. (2020). The prediction of students' social support based on components of social capital and psychological capital in corona epidemic. *Quarterly Social Psychology Research*, 10(39), 179-163. (In Persian).
- Fakari, F., & Simbar, M. (2020). Coronavirus Pandemic and Worries during Pregnancy; a Letter to Editor. *Archives of Academic Emergency Medicine*, 8, e21.
- Hawryluck, L., Gold, W., Robinson, S., Pogorski, S., Galea, S., & Styra R. (2004). SARS control and psychological effects of quarantine, Toronto, Canada. *Emerging Infectious Diseases*, 10, 1206–12.
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., & et al. (2020). Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China [published online ahead of print, 2020 Jan24]. *Journal of Hospital Infection*, 104,252-253.
- Jeong, H., Yim, H., Song, Y., & et al. (2016). Mental health status of people isolated due to Middle East respiratory syndrome. *Epidemiol Health*, 38,148-160.
- Khodabakhshi-koolaee, Anahita. (2020). Living in Home Quarantine: Analyzing Psychological Experiences of College Students during Covid-19 pandemic. *Militarymedicine*, 22 (2):130-138. (In Persian).
- Lee, S., Chan, L., Chau, A., Kwok, K., & Kleinman, A. (2005).The experience of SARS-related stigma at Amoy Gardens. *Social Science & Medicine*, 61, 2038-46.
- Liu, J., Zheng, X., Tong, Q., & et al. (2020). Overlapping and discrete aspects of the pathology and pathogenesis of the emerging human pathogenic coronaviruses SARS-CoV, MERS-CoV, and2019-nCoV. *The Journal of Medical Virology*, 92,491-494.
- Opinion polling group of the Office of National Plans of the Institute of Culture, Art and Communication. (2020). *Citizens' views on the corona (national study) of the first wave*. Research Institute of Culture, Art and Communication of the Ministry of Islamic Guidance. (In Persian).

- Mazlumzadeh, Mohammad Reza, Asghari Ebrahimabad, Mohammad Javad, Shirkhani, Milad, Zamani Tavousi, Alieh, Salayani, Faezeh. (2021). Relationship between coronary anxiety and health anxiety: The mediating role of emotion regulation difficulty. *Journal of Clinical Psychology*. 13 (50), 111 - 120. (In Persian).
- Marjanovic, Z., Greenglass, E., & Coffey, S. (2007). The relevance of psychosocial variables and working conditions in predicting nurses' coping strategies during the SARS crisis: an online questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*, 44, 991-98.
- Maunder, R., Hunter, J., Vincent, L., & et al. (2003). The immediate psychological and occupational impact of the 2003 SARS outbreak in a teaching hospital. *Canadian Medical Association Journal*, 168, 1245-51.
- Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative research design: An interactive approach*. Sage publications.
- Morse, J. (1994). *Critical issues in qualitative research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage. Guide to Analysis London, U.K.: Sage Publications Ltd.
- Munhall, P. (2010). *Nursing Research: A qualitative perspective*, Jones and Bartlett publisher in qualitative research methods. Thousands Oaks, CA: Sage
- Neuman, W., (2000). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches, 4th Edition, Boston: Allyn and Bacon*.
- Newman, K., Shutt. (2012). bubonic plague and quarantine in early modern England. *Journal of Social History*, 45, 809-834.
- Rubin, G., & Wessely, S. (2020). The psychological effects of quarantining a city. *British Medical Journal*, 368:m313.
- Reynolds, D., Garay, J., Deamond, S., Moran, M., Gold, W., & Styra, R. (2008). Understanding, compliance and psychological impact of the SARS quarantine experience. *Epidemiology and Infection*, 136, 997-1007.
- Riessmann, G., & Schutze, F. (1987). *Trajectory as a Basic Theoretical Concept for Analysis Suffering and Disorderly Social Processes in D Maines (ed)*, Social organization and social Process: Essays in Honor of Anselm Strauss (pp. 333-357), New York: Aldine de Gruyter.
- Satu, E., Kääriäinen, M., Outi, K., Pölkki, T., Utriainen, K., & Kyngäs, H. (2014). *Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness*: Sage.

- Sprang, G., & Silman M. (2013). Posttraumatic stress disorder in parents and youth after health-related disasters. *Disaster medicine and public health preparedness*, 7,105-110.
- Sohrabi, C., Alsafi, Z., O'Neill, N., Khan, M., Kerwan, A., Al-Jabir, A., ... & Agha, R. (2020). World Health Organization declares global emergency: A review of the 2019 novel coronavirus (COVID-19). *International journal of surgery*, 76, 71-76.
- Strauss, A. and Carbin, c. (2013). *Basics of qualitative research*. (Translated by Ebrahim Afshar). Tehran, Ney Publishing. (In Persian).
- Shahamatinejad Somaye. (2021). The Relationship between Health Anxiety and Emotion Regulation with Rumors on Social Networks during the COVID-19 Pandemic. *Assessment and Research in Counseling and Psychology*, 3 (1) :38-48. (In Persian).
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J & Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *Lancet*, 395, 945-947.
- Wilken, J., Pordell, P., Goode, B., & et al. (2017). Knowledge, attitudes, and practices among members of households actively monitored or quarantined to prevent transmission of Ebola virus disease–Margibi County, Liberia: February–March 2015. *Prehospital and Disaster Medicine*, 32, 673–78.
- Yoon, M., Kim, S., Ko, H., & Lee, M. (2016). System effectiveness of detection, brief intervention and refer to treatment for the people with post-traumatic emotional distress by MERS: a case report of community-based proactive intervention in South Korea. *International Journal of Mental Health Systems*, 10, 51-80.